

नेपाल गजेट

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १३] काठमाडौं, भाद्र १७ गते २०२० साल [संख्या २१

श्री ५ को सरकार

अर्थ मन्त्रालय

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिए बमोजिम घर जग्गा कर नियमहरू, २०२० सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

घर जग्गा कर ऐन, २०१६ को दफा १४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छः-

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यी नियमहरूको नाम "घर जग्गा कर नियमहरू, २०२०" रहेको छ ।

(२) यी नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

२. परिभाषा:- विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यी नियमहरूमा:-

(क) "ऐन" भन्नाले घर जग्गा कर ऐन, २०१६ सम्झनु पर्छ,

(ख) "करदाता" भन्नाले घर जग्गा कर बुझाउनुपर्ने कर्तव्य भएका व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ,

(ग) "अनुसूची" भन्नाले यी नियमहरूको अनुसूची सम्झनु पर्छ ।

(१)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणीत गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. विवरण दाखिल गर्ने:- (१) ऐनको दफा ४ को उप-दफा (१) र (३) बमोजिम शहरीक्षेत्रको घर जग्गाको विवरण दाखिल गर्दा करदाताले अनुसूची १ मा तोकिएको ढांचामा दाखिल गर्न गराउनु पर्छ। कुनै सालको अनुसूची १ बमोजिमको ढांचामा कुनै घर जग्गाको विवरण एक पटक कर अड्डामा दाखिल गरी वा गराइसकेको करदाताले सो विवरण बमोजिमको घर जग्गामा कुनै थपघट भएमा बाहेक हरेक सालमा विवरण दाखिल गर्दा अनुसूची १ बमोजिम कै विवरण दाखिल नगरी साविक-मा दिएको विवरण कायम गरी रीतपूर्वकको लिखित सूचनासम्म दिनु पर्याप्त हुनेछ।

४. घर जग्गा मूल्याङ्कन समितिको गठन:- (१) श्री ५ को सरकारले ऐनको प्रयोजनको निमित्त सोही ऐन अन्तर्गत तोकिराखेको हरेक शहरीक्षेत्रको लागि समय समयमा नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी एउटा घर जग्गा मूल्याङ्कन समिति (यसपछि समिति भनिएको) गठन गर्न सक्ने छ।

(२) उप-नियम (१) अन्तर्गत गठन भएको समितिमा कमसेकम एक जना इन्जिनियर वा ओभरसियर सदस्य रहने छ।

(३) उपनियम (१) अन्तर्गत गठन भएको कुनै समितिको यी नियमहरू अन्तर्गतको काम सकिएपछि स्वतः खारेज भएको मानिने छ।

५. घर जग्गा मूल्याङ्कन तालिका तयार गर्ने:- (१) शहरीक्षेत्रको घर जग्गाको मूल्याङ्कन गर्नको लागि नियम ४ बमोजिम गठित समितिले देहायमा लेखिएको सिद्धान्तको आधारमा ठाउँ ठाउँको निरीक्षण गरी मूल्याङ्कन तालिका तयार गरी श्री ५ को सरकारमा पेश गर्नेछ।

(क) सम्बन्धित शहरीक्षेत्रभित्र नयाँ घर बनाउँदा तत्काल लाग्ने माल सामानको मोल तथा ज्यामी, सिकर्मी, डकर्मी, ज्याला र घर बनाउनलाई चाहिने कुरासमेतको विचार गरी प्रति वर्गफुटको कति खर्च लाग्छ? सम्पूर्ण शहरी क्षेत्रको निमित्त त्यसको औसत लागत खर्च (एभरेज कष्ट) को आंकडा अनुसूची २ मा लेखिए बमोजिम तयार गर्ने,

(ख) सम्बन्धित शहरीक्षेत्रको व्यापारिकस्थित, शिक्षण संस्था, पानी, बिजुलीको सुविधा, मनोरञ्जनको साधन, दल जस्ता गृहस्थ जीवनको आधुनिक सुविधाहरू आदिको आधारमा सम्पूर्ण शहरीक्षेत्रलाई आवश्यकजति अञ्चलमा विभाजित गरी ती अञ्चलहरू मध्ये सबभन्दा कम महत्वको अञ्चलमा साथै खण्ड (क) बमोजिम तयार भएको औसत लागत खर्च कायम गरी बाँकी अरू अञ्चलमा रहेको घरहरूलाई कति प्रतिशतको हिसाबले थप्नुपर्ने हो विस्तृत सर्भेक्षण गरी ठहराई अनुसूची ३ मा लेखिए बमोजिम तालिका सूची तयार गर्ने,

392

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) कुनै सडकको दायाँ बायाँ मोहडाको घरको मोल गल्ली वा चौकभित्रको घरहरूभन्दा बढी हुने र शहरको मुख्य सडकमा रहेका घर जग्गाको मोल अरु घर जग्गाभन्दा बढी हुने हुँदा यस्ता महत्वपूर्ण र मुख्य मुख्य सडकको नामसमेत त्यसको अगल बगल मोहडामा रहेको घर जग्गाहरूलाई माथि खण्ड (ख) मा उल्लेखित भएका औसत लागत खर्च औ र महत्व तालिकामा कति प्रतिशत बढी थप्नुपर्ने हो? विभिन्न ठाउँ तथा सडकको निरीक्षण गरी ठहराई अनुसूची ४ मा लेखिए बमोजिमको तालिका सूची तयार गर्ने,

(घ) माथि लेखिएको खण्ड (क), (ख), र (ग) मा उल्लेख गरिए बमोजिम तालिकाको आधारमा नयाँ घरको मोल कायम हुन आएपछि स्थानीय आवहवा र त्यस स्थानको अरु वस्तुस्थितिसमेतको विचार गरी पुराना घरको निमित्त माथि खण्ड (क) बमोजिमको आंकडाको साल एकको कति प्रतिशतसम्म टुटफुट अड्डा (डिप्रिसिएशन) मिह्ना दिनुपर्ने र यसै किसिमको मिह्ना कति सालसम्म दिनुपर्ने हो सो कुराको यकीन गरी अनुसूची ५ मा लेखिए बमोजिम सूची तयार गन,

(ङ) घरको साथ जग्गा भएमा सो घरको महत्वको हिसाबबाट माथि खण्ड (क), (ख) र (ग) को सिद्धान्त अनुसार त्यस्तो जग्गाको पनि औसत मोल अञ्चल महत्व तथा सडक महत्व आंकडा तयार गर्ने ।

(२) उप-नियम (१) को खण्ड (क), (ख), (ग), (घ) र (ङ) मा उल्लेख गरेको तालिकाबाट घर जग्गाको मोल कायम गरी हुन आएको रकम त्यस्तो घर जग्गाको मोल कायम भएको मानिने छ र समितिले सबै विवरण खोली कर विभाग मार्फत श्री ५ को सरकार अर्थ मन्त्रालयमा रिपोर्ट पेश गर्नेछ ।

(३) उप-नियम (२) बमोजिम पेश भएको आंकडा र मूल्याङ्कन गरिएको घर जग्गाको मोलमा श्री ५ को सरकारले हेरफेर गर्न चाहेमा सोसमेत गरी शहरीक्षेत्रको घर जग्गाको मूल्याङ्कन तालिकामा जनसाधारणले हेर्न सक्ने गरी हरेक कर अड्डाको सूचना पाटीमा टाँसिने छ ।

(४) उप-नियम (३) अन्तर्गत प्रकाशित गरिएको स्वीकृति मूल्याङ्कन सूची (तालिका) श्री ५ को सरकारको अर्को आदेश नभएमा सो प्रकाशित भएको मितिले ५ वर्षसम्मलाई मान्य हुनेछ ।

६. घर जग्गाको मूल्याङ्कन र कर निर्धारण:- (१) नियम ३ बमोजिम कुनै करदाताको घर जग्गाको विवरण प्राप्त भएपछि कर अफिसरले नियम ५ को उप-नियम (३) बमोजिम प्रकाशित मूल्याङ्कन तालिका बमोजिम त्यस्तो घर जग्गाका मूल्याङ्कन अनुसूची ६ बमोजिम गर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) रजिष्ट्रेशन पास भै खरीद विक्री भएको कुनै घर जग्गाको मूल्याङ्कन गर्दा रजिष्ट्रेशन पास भएको मोलको अङ्क उप-नियम (१) बमोजिमको मूल्याङ्कन अङ्कभन्दा बढी भएमा उप-नियम (१) बमोजिमको हुन आएको मोलमा कर निर्धारण नगरी रजिष्ट्रेशन पास भएको मोलको अङ्क नै कायम राख्नुपर्छ।

(३) कर अफिसरले- उप-नियम (१) बमोजिम मूल्याङ्कन गरिसकेपछि सो मूल्याङ्कन बमोजिम करको अङ्क निर्धारण गरी कर निर्धारण आदेशमा घर जग्गा कर कसरी निर्धारण भएको छ ? सो को स्पष्ट विवरण छोड्करीमा दिनुपर्छ।

७. ऐनको दफा ११ बमोजिम दिएको सूचनाको जाँचबुझ:- (१) ऐनको दफा ११

बमोजिम कुनै व्यक्तिले कर अफिसर छेउ सूचना दिएकोमा कर अफिसरको सूचना अनुसार सो व्यक्ति आफै वा निजको वारिस उपस्थित हुन आएमा कर अफिसरले सनाखत गरी निजसंग रहेको सबूद प्रमाण सबै बुझ्ने छ। निज वा निजको वारिस उपस्थित हुन नआएमा कर अफिसरले आफ्नो मातहतको कर इन्स्पेक्टरद्वारा बुझ्न लगाउने छ। यसरी बुझी आएको व्यहोराबाट कारवाइ चलाउनुपर्ने भन्ने कर अफिसरको विचारमा लागेमा निजले आवश्यक कारवाइ चलाउने छ। कारवाइ चलाउनलाई पर्याप्त सबूद प्रमाण छैन भन्ने लागेमा छोड्करीमा आफ्नो ठहर व्यक्त गरी त्यस्ता सूचना दिने व्यक्तिको रिकर्ड आफ्नै अफिसमा राख्नुपर्छ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम प्राप्त हुन आएको सूचना बमोजिमको कुरा साँचो ठहरी सो बमोजिम कर असूल उपर भएमा ऐन बमोजिम पाउने इनाम दिनालाई कर अफिसर कर विभागको डाइरेक्टर मार्फत् रिपोर्ट पेश गर्नेछ।

(३) कुनै व्यक्तिले एक पटक सूचनासम्म दिई पछि बोलाएको बखत कर अफिसरकहाँ उपस्थित हुन आएन वा वारिस पनि पठाएन वा निज वा निजको वारिस उपस्थित भए तापनि कुनै सबूद प्रमाण पनि पेश गरेन भने त्यस्ता व्यक्ति इनामको हकदार हुने छैन।

८. घर जग्गाको मूल्याङ्कन र कर निर्धारण गर्दा विचार राख्नुपर्ने कुरा:- ऐनको दफा

७ अन्तर्गत कुनै व्यक्तिको घर जग्गाको मूल्याङ्कन र त्यसमा घर जग्गाको कर निर्धारण गर्दा कर अफिसरले निम्नलिखित कुराहरूको विचार राख्नुपर्छ:-

- (क) कर इन्स्पेक्टर वा अरु कसैको गोप्य रिपोर्ट परेको भए सो रिपोर्ट,
- (ख) कर इन्स्पेक्टर वा अरु कसैद्वारा प्राप्त त्यसता घर जग्गाको कुनै नाप, नक्सा वा सरजमीन मुचुल्का, र

(ग) कर अफिसरले ठानेका अन्य कुनै उचित आधार।

९. घर जग्गा कर माफी गराउन पुऱ्याउनुपर्ने विधि:- (१) ऐनको दफा १० को

उप-दफा (२) मा उल्लिखित कार्यमा लगाइएका घर जग्गा सो कार्य गर्ने व्यक्ति

वा संस्थाको निजी सम्पत्ति नभई बहालमा बसिआएको भए त्यस्ता घर जग्गाको लाग्ने घर जग्गा कर माफी गरिने छैन । बहाल लिने व्यक्तिले दिनुपर्छ ।

(२) शहरीक्षेत्रको भत्के बिग्रेको कुनै घरको कुनै सालको कर माफी गराउन त्यस्तो भत्के बिग्रेको घर जग्गा धनीको दरखास्त परेमा कर अफिसरले नाप नक्सा-सहित जाँचबुझ गराई फरक नपर्ने गरी आफ्नै ठहरसहित कर विभाग मार्फत श्री ५ को सरकार अर्थ मन्त्रालयमा कर माफीको लागि पेश गर्नुपर्छ ।

१०. नेपाल अधिराज्य बाहिर बसोवास गरेका करदाताको घर जग्गाको मूल्याङ्कन:-

नेपाल अधिराज्य बाहिर बसोवास गरेका कुनै करदाताले आफ्नो घर जग्गा भएको शहरीक्षेत्रभित्रको इलाकाको कर अफिसरद्वारा घर जग्गाको मूल्याङ्कन र कर निर्धारण गराउन चाहेमा कर डाइरेक्टरले सो इलाकाको कर अफिसरद्वारा कारवाइ गराउन सक्ने छ ।

११. रजिष्ट्रेशन पास गर्ने माल अड्डा अथवा रजिष्ट्रेशन अड्डाले गर्नुपर्ने काम:- (१)

शहरीक्षेत्रभित्रका कुनै घर जग्गा रजिष्ट्रेशन पास गराउन रजिष्ट्रेशनको ऐन बमोजिम कुनै व्यक्तिले दरखास्त दिन आएमा त्यस्तो घर जग्गासमेत शहरीक्षेत्रभित्र अरू कुनै घर जग्गा भए सोसमेतको हिसाब गरी त्यस्ता सबै घर जग्गाहरूको मोल रु. ५०,००० भन्दा बढी हुने देखिन आएमा अञ्चल कर अफिसरको छोड् पूर्जी बेगर रजिष्ट्रेशन अड्डाले रजिष्ट्रेशन पास गर्नु गराउनु हुँदैन ।

(२) उप-नियम (१) मा जुसुकै लेखिए भए तापनि रु. ५०,००० भन्दा घटीको जुनसुकै घर जग्गा पनि कुनै व्यक्तिले प्रकाशित कुनै पनि शहरीक्षेत्र भित्रमा अरू कुनै घर जग्गा नभएको व्यहोराको लिखत गरी अड्डामा दिएको सो व्यहोरा झुठ्ठा ठहरेमा प्रचलित ऐन बमोजिम कारवाइ हुने गरी रजिष्ट्रेशन पास गरी दिन हुनेछ ।

१२. विवरण संशोधन:- (१) ऐन वा नियमहरू बमोजिम पहिलो पटक कर अड्डामा पेश भएको शहरीक्षेत्रको घर जग्गाको विवरण सच्याउन कुनै करदाताले मागेमा कर निर्धारण आदेश भइसकेकोमा ऐन बमोजिम लाग्ने करको १० प्रतिशत बढी कर त्यस्तो करदाताबाट असूल गर्ने गरी कर अफिसरले विवरण सच्याउन दिन सक्ने छ । यसरी विवरण सच्याउन दिँदा अर्को रीतपूर्वकको विवरण भरी पेश गर्नु गराउनु पर्छ । केवल पत्र पठाए संशोधन गरेकोमा कुनै मान्यता दिइने छैन ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम विवरण सच्याउन दिए बापतमा लागेको थप कर घर जग्गा कर निर्धारण गर्दा निर्धारण आदेशमा तोकिएको हुनुपर्छ र थो थप कर घर जग्गाको करको रकमसाथ एकै मुष्ट दाखिल गर्नु र गर्न लगाउनु पर्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(३) ऐन बमोजिमको विवरणसम्म प्राप्त भई त्यसमा कर निर्धारण भई-नसकेमा कुनै सम्बन्धित व्यक्तिले सच्याउन मागेमा यस्तोमा आवश्यक परे जाँचन लगाई कर अफिसरले उप-नियम (१) बमोजिम कुनै थपकर नलगाई विवरण संशोधन गर्ने दिन सक्ने छ ।

१३. अन्य काम:- (१) कर अफिसरले आफ्नो अञ्चलको सदर मुकाममा घर जग्गा कर सम्बन्धी काम सकिएपछि आफ्नो सालभरको कार्यक्रम अनुसार कर विभागमा सूचना गरी अञ्चलका विभिन्न स्थानमा भ्रमण गर्दै ठाउँ ठाउँमा मुकाम गरी घर जग्गा कर निर्धारण र कर दाखिल गर्ने आदेश करदातालाई दिनेछ ।

(२) कर अफिसर नभएका इलाकामा बस्ने करदाताले जिल्लाको गोस्वारा वा माल अड्डामा ऐन वा यी नियमहरू बमोजिमको विवरण दाखिल गर्न सक्ने छ । गोस्वारामा वा माल अड्डामा कर असूली सम्बन्धी काम गर्ने एक वा एकभन्दा बढी कर्मचारी रहन सक्ने छन् ।

निजहरूले घर जग्गा कर निर्धारण गर्ने बाहेक कर सम्बन्धी अरु सबै काम गर्ने छन् र निजहरू अञ्चल कर अफिसरको मातहत रहने छन् ।

(३) घर जग्गा कर तिर्नुपर्ने भन्ने लागेको व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न कर अफिसरको आदेश बमोजिम अञ्चल वा विभिन्न स्थानमा रहेका कुनै पनि घर जग्गा कर लाग्ने घर जग्गाको सरजमीन जाँचबुझ गर्न र आफूलाई ठेकिएको कामको फाँटवारी लिई कर अफिसरको मातहत रही काम गर्नु उप-नियम (२) मा लेखिएका कर्मचारीहरूको कर्तव्य हुनेछ । निज कर्मचारीहरूसँग कर डाइरेक्टर वा अञ्चल कर अफिसरले दस्तखत गरिराखेको तस्वीरसहितको परिचयपत्र रहने छ ।

(४) कर अफिसरमा रहनुपर्ने घर जग्गा करको रजिष्टरको ढाँचा कर डाइरेक्टरले सूचित आदेशद्वारा समय समयमा तोकिए बमोजिम हुनेछ । सो आदेशमा उल्लेख भएका विभागीय निर्देशनको पालना गरी कर असूली सम्बन्धी जाहेरी सोही आदेशमा तोकिए बमोजिम ठीक ठीक समयमा पठाउनु पर्छ र सो जाहेरीमा फाँटको इन्स्पेक्टरको समेत दस्तखत भएको हुनुपर्छ ।

१४. दण्ड जरिवानाको रकम असूल उपर गर्ने:- कर अफिसरले ऐन अन्तर्गत कुनै व्यक्ति-लाई तोकिएको दण्ड जरिवानाको रकम सो व्यक्तिबाट असूल उपर गर्न निजलाई ३५ दिनको म्याद दिनुपर्छ र सो म्यादभित्र पनि रूपैयाँ दाखिल गरेको निस्सा कर अफिसमा प्राप्त हुन नआएमा कर अफिसरको सूचना अनुसार माल अड्डाले अथवा श्री ५ को सरकारले तोकिएको अधिकारीले प्रचलित नेपाल कानूनको कार्यप्रणाली बमोजिम त्यस्ता करदाताको जायजातसमेतबाट असूल उपर गरी लिनेछ ।

१५. आदेश जारी गर्न सक्ने:- ऐन र यी नियमहरू अनुसार अवस्था विचार गरी श्री ५ को सरकारले कर असूली सम्बन्धी कुनै नयाँ कार्यविधि अपनाई अथवा त्यसलाई स्पष्ट गर्दै नेपाल गजेटमा सूचनाहरू प्रकाशित गर्न सक्ने छ ।

३५५

अनुसूची १

ऐनको दफा ४ र नियम ३ बमोजिम दाखिल गर्नु पर्ने घर जग्गाको विवरण ।

श्री कर अफिसर

करअड्डा

महाशय,

घर जग्गा कर ऐन, २०१६ को दफा ४ र घर जग्गा कर नियमहरू २०२० को नियम ३ बमोजिम मैले । हामिले आर्थिक वर्ष निमित्त तपसीलमा लेखिए बमोजिमको घर जग्गाको विवरण दाखिल गरेको छु । (छौं) सो ऐन र नियम बमोजिम घर जग्गा कर निर्धारण होस् । मैले । हामीले कर निर्धारण आदेश पाएको मितिले ऐनको म्यादभित्र तोकिएको ठाउँमा बुझाउनुपर्ने करको रकम बुझाउँला ।

तपसील

१. घर जग्गाको संख्या
२. प्रत्येक घर जग्गाको चार किल्ला
३. घर जग्गा रहेको स्थान (टोल) र ब्लक नम्बर
- ४ घरको साथमा खाली जग्गा घरले चर्चेको जग्गासमेत लम्बाइ फिट चौडाइ
फिट बिगहा वा रोपनी
५. घर जग्गाको क्याम्पा सडकमा जोडिएको भए सडकको नाम
६. (क) घर जग्गा खरीद भएको मोल र मिति
७. (ख) ,, ,, निस्सा
८. घर जग्गा बहालमा दिइराखेको भए बहालबापत पाउने रकम मिति र घर हिस्सा
९. घर जग्गाको अंशियारहरूको नाम वतन

अनसूची १

[illegible]

माथि लेखिए बमोजिम मेरो । हाँभो । यस संस्थाको घर जग्गाको विवरण विलकुल साँच्चो छुट्टा लेखिएको छ हरे घर जग्गा कर ऐन, २०१६ र घर जग्गा कर नियमहरू २०२० बमोजिम ढण्ड सजाम सहुला बुझाउ ला ।

विवरण दाखिल गर्नेको दस्तखत
 दस्तखत गर्नेको नाम, थर र दर्जा
 दस्तखत गर्नेको ठेगाना
 करदाताको पूरा नाम, थर
 ठेगाना

मिति:-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची २

नियम ५ (१) (क) संग सम्बन्धित

घरको बनोटको किसिम । घरको प्लानको प्रतिवर्गफुटको प्रति तलाको औसतलागतखर्च । कैफियत

	। ७ फुट र सो मुनीको । उचाइको तला	। ७ फुट साथिको उचाइको । तला
१. माटोको जोडाइ	ने. रु.	ने. रु.
२. बज्रको जोडाइ		
३. सिमेण्टको जोडाइ		

अनुसूची ३

नियम ५ (१) (ख) संग सम्बन्धित

अञ्चल । अञ्चलको सीमाना । खण्ड (क) बमोजिम श्रौसत लागत । कैफियत
। मोलमा थप्ने महत्व प्रतिशत ।

१.	उत्तर		
२.	दक्षिण		
३.	पूर्व		
४.	पश्चिम		
२.	उत्तर		
३.	दक्षिण		
४.	पूर्व		
	पश्चिम		
३.	उत्तर		
	दक्षिण		
	पूर्व		
	पश्चिम		

यसै गरी जति अञ्चल तथा इलाका बिभाजित भएकोछ, सो सबैको लेख्ने ।

अनुसूची-४

नियम ५ (१) (ग) संग सम्बन्धित

सडकको नाउ । सडकको शुरू र पुछारको । दार्या वांयाको घर जग्गालाई । कैफियत
। सीमाना । खण्ड (ख) को आंकडाको ।
। थप गर्ने प्रतिशत ।

१			
२			
३			
४			
५			

(१२)

नेपाल बजेट भाग ३

अनुसूची-५

नियम ५ (१) (घ) संग सम्बन्धित

घरको बनोट

। डिप्रिसिएसन प्रति वर्ष खण्ड (क) । बढीसे बढी कट्टि कैफियत
। को प्रति वर्ष कट्टि गर्ने प्रतिशत । गर्ने प्रतिशत ।

१. माटोको जोडाइ
२. बस्त्रको जोडाइ
३. सिमेन्टको जोडाइ

वर्षसम्म

वर्षसम्म

वर्षसम्म

३२२
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(१४)

नेपाल गजेट भाग ३

उपरोक्त बसोजिमको कर नै. छ.
जम्मा नै.रु अक्षरेपि
घर डेरामा घांस भएको मितिले ३५ दिनभित्र
सो रकम दाखिल गर्ने भौचर प्रति
कर इन्स्पेक्टरको दस्तखत

र जरिवाना नै. रु. समेत
यो कर निर्धारण आदेश पाएको अथवा
ठाउँमा बुझाउनुहोला ।
यसै साथ छ ।

कर अफिसर

मिति

आज्ञाले-

डा. यादवप्रसाद पन्त

श्री ५ को सरकारको सचिव,

अर्थ मन्त्रालय ।

३२४
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ को सरकार

अर्थ मन्त्रालय

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिए बमोजिम विदेशी लगानी कर नियमहरू, २०२० सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

विदेशी लगानी कर ऐन, २०१६ को दफा १४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छः-

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यी नियमहरूको नाम विदेशी लगानी कर नियमहरू, २०२० रहेको छ ।

(२) यी नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

२. परिभाषा:- (१) विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेसा यी नियमहरूमा-

(क) "ऐन" भन्नाले विदेशी लगानी कर ऐन, २०१६ सम्मन्तु पर्छ ,

(ख) "कर" भन्नाले विदेशी लगानी कर सम्मन्तु पर्छ ,

(ग) "करदाता" भन्नाले कर बुझाउनुपर्ने कर्तव्य भएका व्यक्तिलाई सम्मन्तु पर्छ,

(घ) "अनुसूची" भन्नाले यी नियमहरूको अनुसूची सम्मन्तु पर्छ ।

३. विवरण दाखिल गर्ने:- ऐनको दफा ४ को उप-दफा (१) र (३) बमोजिम विदेशी लगानी विवरण दाखिल गर्दा करदाताले अनुसूची १ मा तोकिएको ढाँचामा दाखिल गर्नु गराउनु पर्छ । कुनै सालको अनुसूची १ बमोजिम नो ढाँचामा कुनै विदेशी लगानी विवरण कर अड्डामा दाखिल गरी वा गराईसकेको करदाताले सो विवरण बमोजिमको विदेशी लगानीमा कुनै थपवट भएमा बाहेक हरेक साल विवरण दाखिल गर्दा अनुसूची १ बमोजिम कै विवरण दाखिल लगरी साविकमा दिइएको विवरण कायम गरी रीतपूर्वकको लिखित सूचनासम्म दिनु पर्याप्त हुनेछ ।

४. विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन र कर निर्धारण:- (१) विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन गर्दा करदाताले पेश गरेको बजार भाउ र किराया दर (रेण्टल भ्यालु) बारे आवश्यक परेमा सम्बन्धित मुलुकसंग लेखापढी गरी सकेसम्म उक्त दर भाउ प्रमाणित गराई त्यसको आधारमा कर अफिसरले त्यस्ता विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन अनुसूची २ बमोजिम गर्नेछ ।

(२) कर अफिसरले उप-नियम (१) बमोजिम कुनै विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन गरिसकेपछि सोही मूल्याङ्कन बमोजिम विदेशी लगानी करको अङ्क निर्धारण गर्नेछ र विदेशी लगानी कर निर्धारण आदेशमा विदेशी लगानी कर कसरी निर्धारित गरिएको छ, छोट्करीमा त्यसको विवरण दिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।

५. ऐनको दफा ११ बमोजिम दिएको सूचनाको जांचबुझ:- (१) ऐनको दफा ११

बमोजिम कुनै व्यक्तिले कर अफिसर छेउ सूचना दिएकोमा कर अफिसरको सूचना बमोजिम सो व्यक्ति आफै वा निजको वारिस उपस्थित हुन आएमा कर अफिसरले तत्पश्चात् गरी निजसंग रहेको सबूद प्रमाण सबै बुझ्ने छ । निज वा निजको वारिस उपस्थित हुन नआएमा कर अफिसरले आफ्नो मातहतको कर इन्स्पेक्टरद्वारा बुझ्न लगाउने छ । यसरी बुझिआएको व्यहोराबाट कारवाही चलाउनुपर्ने मन्ने कर अफिसरको विचारमा लागेमा निजले आवश्यक कारवाही चलाउने छ । कारवाही चलाउनलाई पर्याप्त सबूद प्रमाण छैन भन्ने लागेमा छोट्करीमा आफ्नो ठहर व्यक्त गरी त्यस्ता सूचना दिने व्यक्तिको रिकर्ड आफ्नो अफिसमा राख्नुपर्छ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम प्राप्त हुन आएको सूचना बमोजिमको कुरा साँचो ठहरी सो बमोजिम कर असुल उपर भएमा ऐन बमोजिम पाउने इनाम दिनालाई कर अफिसरले कर विभागको डाइरेक्टर मार्फत् रिपोर्ट पेश गर्नेछ ।

(३) कुनै व्यक्तिले एक पटक सूचनासम्म दिई पछि बोलाएको बखत कर अफिसरकहाँ उपस्थित हुन आएन वा वारिस पनि पठाएन वा निज वा निजको वारिस उपस्थित भए तापनि कुनै सबूद प्रमाण पेश गरेन भने सो सूचना पूरा भएको मानिने छैन र त्यस्तो व्यक्ति इनामको हकदार हुनेछैन ।

६. विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन र विदेशी कर निर्धारण गर्दा विचार राख्नुपर्ने कुरा:-

कर अफिसरले ऐनको दफा ७ अन्तर्गत कुनै व्यक्तिको विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन र त्यसमा विदेशी लगानी करको निर्धारण गर्दा निम्नखिलित कुराहरूको विचार राख्नुपर्छ:-

- (क) कर इन्स्पेक्टर वा अरु कसैद्वारा गोप्य रिपोर्ट परेको भए सो रिपोर्ट,
- (ख) कर इन्स्पेक्टर वा अरु कसैद्वारा प्राप्त त्यस्ता विदेशी लगानीको लगत विवरण वा सरजमीन भुचुल्का र
- (ग) कर अफिसरले ठानेको अन्य कुनै उचित आधार ।

७. कर डाइरेक्टरले गर्ने काम:- नेपाल अधिराज्य बाहिर बसोबास गरेका करदाताले विदेशी लगानीको मूल्याङ्कन गराई कर निर्धारण गराउन चाहेमा कर डाइरेक्टरले कुनै अञ्चलका कर अफिसरद्वारा मूल्याङ्कन गराउनु र विदेशी लगानी करको निर्धारण गराउन सक्ने छ ।

८. अन्य काम:- (१) कर अफिसरले आफ्नो अञ्चलको सदर मुकाममा काम सकिएपछि आफ्नो सालभरको कार्यक्रम अनुसार अञ्चलका विभिन्न स्थानमा मुकाम गरी विदेशी लगानी करको निर्धारण र कर दायित्व गर्ने आदेश दिनेछ ।

१२५

(२) कर अफिसर नभएको इलाकामा बस्ने करदाताले स्थानीय गोस्वारा वा माल अड्डामा ऐन वा यी नियमहरू बमोजिमको विवरण दाखिल गर्न सक्ने छ। यस्तो अड्डामा कर सम्बन्धी काम गर्ने एक वा एकभन्दा बढी कर्मचारी रहन सक्ने छन् र निजले कर निर्धारण र असूल गर्ने बाहेक कर सम्बन्धी अरु काम गर्नेछ। निज अञ्चल कर अफिसरको मातहतमा रहने छ।

(३) विदेशी लगानी कर तिर्नुपर्ने जस्ता करदाताहरूले तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने, सरजमीन वा अन्य आवश्यक कुराहरू जाँचबुझ गरी त्यस्ता करदाताहरूको लगत र अन्य तत्सम्बन्धी समाचार सङ्कलन गर्ने र आफूलाई ठेकिएको फाँटको काममा कर अफिसरको मातहत रही भई निजले लाए अह्राएको कर असूली सम्बन्धी हरेक प्रकारको काम गर्नु कर इन्स्पेक्टरको कर्तव्य हुनेछ। निजसँग आफ्नो तस्वीर (फोटो) भएको कर डाइरेक्टर अथवा अञ्चलका कर अफिसरले दस्तखत गरेको परिचयपत्र रहने छ।

(४) कर अफिसमा रहनुपर्ने विदेशी लगानी करको रजिष्टरको ढाँचा कर डाइरेक्टरले सूचित आदेशद्वारा समय समयमा तोकिदिन सक्ने छ। सो आदेशमा उल्लेख भएको सबै किसिमको विभागीय निर्देशनहरूको पालन गरी कर असूली सम्बन्धी जाहेरी सोही आदेशमा तोकिदिए बमोजिम ठीक ठीक समयमा पठाउनु पर्छ। यस्तो जाहेरी पठाउँदा सो जाहेरीमा फाँटको इन्स्पेक्टरसमेतको दस्तखत भएको हुनुपर्छ।

६. दण्ड जरिवानाको रकम असूल गर्ने:- कर अफिसरले ऐन अन्तर्गत कुनै व्यक्तिलाई दण्ड जरिवाना तोकिएकाकोमा सो दण्ड जरिवानाको रकम सो व्यक्तिबाट असूल उपर गर्न निजलाई ३५ दिनको म्याद दिनुपर्छ र सो म्यादभित्र पनि रुपैयाँ दाखिल गरेको निस्सा केही प्राप्त हुन नआएमा कर अफिसरको सूचना अनुसार माल अड्डाले अथवा श्री ५ को सरकारले तोकिएको अधिकारीले प्रचलित नेपाल कानूनको कार्यप्रणाली बमोजिम त्यस्ता करदाताको जायजात गर्नुपर्ने भए जायजातसमेत गरी असूल उपर गरी लिनेछ।

१०. आदेश जारी गर्ने सक्ने:- ऐन वा यी नियमहरू अनुसार अवस्था विचार गरी श्री ५ को सरकारले विदेशी लगानी कर असूल सम्बन्धी कुनै नयाँ कार्यविधि अपनाई अथवा त्यसलाई स्पष्ट गर्दै नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गर्न सक्ने छ।

अनुसूची-१

नियम ३ संग सम्बन्धित विदेशी लगानीको विवरण

श्री कर अफिसर

. . . कर अड्डा ।

महाशय,

विदेशी लगानी कर ऐन, २०१६ को दफा ४ र विदेशी लगानी कर नियम ३ बमोजिम मैले । हामीले तपसीलमा लेखिए बमोजिमको विवरण दाखिल गरेको छु । छौं । सो ऐन र नियम बमोजिम विदेशी लगानी कर निर्धारण होस् । मैले । हामीले कर निर्धारण आदेश पाएका मितिले ऐनको म्यादभित्र तोकिएको ठाउँमा बुझाउनुपर्ने करको रकम बुझाउंला ।

तपसील

विदेशी लगानीको विवरण

(क) नगदी:-

सि. नं.	लगानीको विवरण		विगत आवण १ गतेको बजार दरले मोल वा बजार दर नखुलेकोमा लगत मोल	सरकारी दरले मोल नै. रु. मा
	ठाउँ	करेन्सीको भाउ र लगानी अंक		
१.				
२.				
३.				
४.				

नोट:- विगत आवण १ गतेका बजार भाउको कुनै प्रमाण पेश हुनुपर्छ ।

(ख) घर जग्गा:-

सि. नं.	लगानीको विवरण			सरकारी दरले मोल नै. रु. मा
	ठाउँ	हरेक घर जग्गाको किराया दर (रेण्टल भ्यालु)	किराया दर (रेण्टल भ्यालु) अनुसार	
१.				
२.				
३.				
४.				

अनुसूची-२

नियम ४ (१) का सम्बन्धित

कर अफिसरको नाम

करदाताको पुचक संख्या

विदेशी लगानी कर निर्धारण आदेश

विदेशी लगानी कर लाग्ने आर्थिक वर्ष

विदेशी लगानी कर निर्धारण गर्ने ऐनको दफा

करदाताको नाम र बतन

(क):-

विदेशी लगानी	आवृत्ति १ गतेको बजार दर	सो दरले जम्मा अंक	त्यसको जम्मा नं. रु.	कैफियत
१.				
२.				
३.				
जम्मा				

(ख):-

घर जग्गा	किराया दर (रेण्टल भ्यालु)	सो दरले जम्मा अंक	त्यसको जम्मा अंक	कैफियत

(क) र (ख) को जम्मा

अक्षरेपि

कुनै अंशियार भए निजहरूको

नाम र बतन

प्रत्येक अंशियारको अंश

कर इन्स्पेक्टरको दस्तखत

मिति

विदेशी लगानी कर निर्धारण आदेश मिति

दस्तखत

कर अफिसर

अञ्चल कर अफिसरको नाम

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

द्रष्टव्यः— १. घर जग्गाको नक्सा र किराया दर (रेन्टल भ्यालु)को प्रमाण नत्थी हुनुपर्छ ।
 २. घेरैजना अंशियार भए हरेकको नाम वतन दिनु पर्छ ।
 ३. अंशबण्डा भएको भए त्यसको रजिष्ट्रेशन पासको कागत नत्थी हुनु पर्छ ।
 माथि लेखिए बजोजिम मेरो (आफ्नो) (यस संस्थाको) विदेशी लगानीको विवरण
 सांचो छ । झुट्टा ठहरे विदेशी लगानी कर ऐन, २०१६ तथा विदेशी लगानी कर नियमहरू
 २०२० बमोजिम सहुंला बुझाउंला ।

मिति

दस्तखत
 दस्तखत गर्नेको नाम दर्जा
 करदाताको पूरा नाम
 ठेगाना

आज्ञाले—

डा. यादवप्रसाद पन्त
 श्री ५ को सरकारको सचिव,
 अर्थ मन्त्रालय ।

३२०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।